

“Lood is schadelijk voor de gezondheid!”

*In Roofs 2009-3 publiceerde Roofs een samenvatting van de brochure **Lood in de bouw. Hoe zit het nou?**, waarin de Stichting Bouwlood onderbouwt dat momenteel het gebruik van lood geen schadelijk effect op het milieu heeft. André Pes van Ubbink, fabrikant van onder andere loodvervangende producten, stelt in reactie hierop dat lood schadelijk is voor de gezondheid. “We weten dat lood ongezond is. Waarom handelen we daar dan niet naar?”*



Als onderdeel van het Duitse beursgenoteerde Centrotec produceert de bouwdivisie van Ubbink een groot aantal producten voor toepassing in de bouw. Een belangrijke focus op de activiteiten is de duurzaamheid van de producten. Naast een divers assortiment aan systemen voor hemelwaterafvoer, rookgasafvoer, dakramen, PV panelen en dergelijke, voert het bedrijf ook een assortiment 'loodvervangers' onder de naam Ubiflex. Loodvervangers zijn kunststof producten die door een aluminium drager een met lood vergelijkbare vervormbaarheid verkrijgen en daardoor in dezelfde toepassingen als lood kunnen worden toegepast. Technisch levert dit volgens de respectievelijke fabrikanten een vergelijkbare kwaliteit waterdichting op. André Pes is international product manager bij Ubbink en zet de gedachte achter het voeren van deze producten uiteen.

Eigenschappen lood

Pes geeft aan geen heil te zien in een 'welles'-'nietes'-discussie met de Stichting Bouwlood over de milieueffecten van lood. "Voor ieder argument is een tegenargument te bedenken," zegt hij. "In de brochure *Lood in de bouw. Hoe zit het nou?* wordt een aantal onderzoeksrapporten aangehaald waaruit blijkt dat lood niet schadelijk is voor het milieu. Wij hebben de beschikking over onderzoeksrapporten waaruit blijkt dat dit wél zo is. Het is een heilloze weg om deze discussie te blijven voeren, want er is kennelijk geen objectieve maatstaf die de doorslag kan geven. In de brochure wordt terecht gesteld dat een keuze voor of tegen het materiaal afhangt van de waarde die je aan een bepaald aspect van het materiaal hecht. Het samenvoegen van de verschillende aspecten, en deze uit te drukken in

geld, zoals in de brochure gebeurt, werkt daarom niet erg verhelderend."

"Lood is een materiaal met enkele unieke eigenschappen," vervolgt Pes. "Het is waterdicht, vervormbaar, zwaar en het is recyclebaar. Dit maakt het zeer geschikt voor toepassing in de bouw. Daar staat tegenover dat lood looddeeltjes uitloogt. Dit is een gegeven en hier is geen discussie over. Je ziet dit ook op veel hellende daken: het uitgeloopte lood laat loodstrepen achter op het dak. De vraag is dus alleen in hoeverre dat schadelijk is. Vast staat, dat een te grote concentratie lood schadelijk is voor mens en milieu. Deze vaststelling alleen al zou voldoende motivatie moeten zijn om de toepassing van lood in de bouw zoveel mogelijk te beperken of zelfs te verbieden, temeer omdat er diverse alternatieven beschikbaar zijn die de bouwkundige functie

van het lood kunnen overnemen. Maar dit is een proces van vele jaren: het heeft ook een hele tijd geduurd voordat asbest uit de bouw werd geweerd.”

Verbod in buitenland

In dit opzicht is Scandinavië een stuk vooruitstrevender. Zo is het gebruik van lood in Denemarken sinds 2000 verboden, op basis van diverse onderzoeken. In Zweden worden bouwvakkers elke maand gecontroleerd op beroepsziekten, waaronder loodvergiftiging. Ook in enkele provincies van Australië is men actief bezig het aandeel van lood in de bouw en andere industrieën zoveel mogelijk in te perken. In Nederland worden diverse loodbeperkende maatregelen getroffen, zoals het verbod op loodhoudende benzine, lood wordt geweerd uit kogels en verf en in de waterleiding.

Wat zijn dan de gezondheidsproblemen die een blootstelling aan een te hoge concentratie lood kan veroorzaken? Pes: “Hoge concentraties lood kunnen een nadelig effect hebben op het gehele menselijke lichaam, met name de hersenen, de nieren en de voortplantingsorganen. Met name kinderen en foetussen zijn kwetsbaar; te hoge loodconcentraties kunnen hun leer- en gedrag nadelig beïnvloeden. Maar ook volwassenen kunnen ernstige gezondheidsklachten oplopen door het veelvuldig contact met lood.

Loodvergiftiging loop je op via het ademhalingskanaal of door het in te slikken. Wie met lood werkt, wordt dus dagelijks blootgesteld aan looddeeltjes en loopt daarmee gezondheidsrisico's. In verschillende landen wordt dit potentiële gevaar al onderkend en neemt men hier maatregelen tegen. Ik ben ervan overtuigd dat over 25 jaar de toepassing van lood ook in Nederland verboden zal zijn, en dat we ons dan zullen afvragen waarom het zo lang heeft geduurd.”

De bouw is traditioneel

We hebben volgens Pes te maken met het gegeven dat de bouw van nature een behoudende, traditionele markt is. “Er wordt al snel gezegd: ‘Ik heb het altijd al zo gedaan. Er zijn mensen die hun hele leven met lood hebben gewerkt en heel oud zijn geworden.’ Je kunt ook heel oud worden als je je hele leven hebt gerookt. Toch staat wel vast dat roken schadelijk is voor je gezondheid. Zo moeten we volgens mij ook de problematiek rond lood zien. Op basis van de momenteel beschikbare gegevens van toonaangevende onderzoeksinstituten geloof ik dat je lood niet op of in je gebouw moet willen hebben – om milieutechnische redenen, maar ook om arbotechnische (tilnorm) redenen. Waar rook is, is waarschijnlijk ook vuur. En omdat er verschillende alternatieven voor het materiaal beschikbaar zijn, lijkt het me verstandiger het zekere voor het onzekere te nemen en bij voor-



keur een loodvervanger toe te passen – in plaats van te blijven discussiëren over de maximaal toegestane hoeveelheid lood in het milieu of het lichaam.”

De discussie over het wel of niet schadelijk zijn van lood voor het milieu is volgens Pes een rookgordijn waarmee de aandacht van de werkelijke kwestie wordt afgeleid. “We weten dat lood schadelijk is voor het milieu. We weten dat lood schadelijk is voor de gezondheid. En we weten ook dat de aannemer niet snel geneigd is zichzelf in bescherming te nemen. Wij pleiten er daarom voor het gebruik van lood in de bouw tot een minimum te beperken.”



Noot van de redactie

Navraag bij SBD leert dat er geen cijfers bekend zijn die specifiek inzichtelijk maken hoeveel werknemers gezondheidsklachten oplopen als gevolg van het werken met lood. Bekend is dat gezondheidsproblemen kunnen ontstaan bij het solderen of knippen/zagen van lood. Daarom wordt ook in het A-blad Platte Daken aanbevolen werkmethodes te kiezen met een zo laag mogelijke blootstelling.